

Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi

Yahya ALTINKURT*

Özet: Bu araştırmanın amacı; öğrenci devamsızlıklarının nedenlerini ve akademik başarıya olan etkisini belirlemektir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma evreni, Kütahya Atatürk Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesinde öğrenim gören 308 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen 'Devamsızlık Nedenleri' anketi ve okul kayıtlarından elde edilen öğrenci devamsızlıklarına ilişkin bilgilerden oluşmaktadır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin akademik performansları ile özürsüz devamsızlıkları arasında ters yönde bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Akademik Başarı, Devamsızlık, Okul Yönetimi, Eğitim

The Reasons For Students Irregular Attendance And The Effect On This Students Irregular Attendance On Their Academic Achievement

Abstract: The aim of this study is to determine the reasons for students irregular attendance and the effect on their academic performance. The research was conducted via survey method. The subject of the research includes 308 students from Kütahya Atatürk Anatolian Technical and Vocational High School. Research data consists of the information obtained from the "Reasons of Irregular Attendance" questionnaire developed by the researcher and from the administrative recordings of the school about irregular attendance. According to the findings of the study, there is an opposite relation between the academic performance and irregular attendance without an acceptable excuse.

Keywords: Academic Achievement, Irregular Attendance, School Management, Education

GİRİŞ

Bilgi ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler, toplum yaşamını da büyük ölçüde değiştirmiştir. Bireyin değişen bu toplumsal yaşama uyum sağlayabilmesinde örgütlü bir sistem olarak okulun önemi tartışılmaz bir biçimde artmaktadır. Okul, eğitim amacıyla kurulmuş özel bir ortamdır. Kontrollü bir ortam olan okulda, öğrenciye kazandırılacak bilgi, beceri ve tutumlar önceden belirlenmiştir. Bunlar, bu konuların uzmanı olan öğretmenler tarafından planlı bir biçimde düzenlenen öğretim etkinlikleri ile öğrencilere kazandırılır (Erden, 1998, s.50). Öğrencilerin bu davranışları kazanma düzeyleri, akademik başarı ile ölçülmektedir.

* Dr., Öğretmen. Atatürk Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi, Kütahya.

Akademik başarı, öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi olarak tanımlanmaktadır (Silah, 2003, s.103). Öğrencilerin sergilemiş oldukları akademik başarı, istendik düzeyde davranışların oluşup oluşmadığının belirlenmesinde bir ölçüt olarak kullanıldığı gibi, üniversiteye giriş, iş başvurusu gibi alanlarda da dikkate alınmaktadır. Okulda öğrencilerin akademik başarılarını ölçmek, bu performans sonuçlarına dayanarak öğrenci hakkında karar vermek, öğrenciyi ilgi ve yeteneklerine göre başarılı olacakları alanlara yönlendirmek, genel olarak eğitim sisteminin görevidir (Silah, 2003, s.103). Bunun yanında öğrenci akademik başarısını olumsuz etkileyen etmenlerin belirlenmesi de büyük önem taşımaktadır.

Öğrenci akademik başarısını etkileyen fiziksel, psikolojik ve toplumsal çok sayıda etmen bulunmaktadır (Silah, 2003, s.103; Türnüklü ve diğerleri, 2001; Gençtürk, 2001, s. 8). Bu çalışmada bu etmenler grubunda doğrudan yer almayan devamsızlığın, öğrenci akademik başarısı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Okula devamsızlık, hem fiziksel hem psikolojik hem de toplumsal birçok etmeden kaynaklanabilen ve öğrenci akademik başarısını olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülen istenmeyen bir öğrenci davranışıdır. Bu çalışmada, öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlıklarının akademik başarılarına olan etkisi araştırılmıştır.

Öğrenci devamsızlıklarının önlenmesi için öncelikle devamsızlık nedenlerinin belirlenmesi gerekmektedir. Ancak, alanyazın taraması sonucunda, Türkiye’de öğrenci devamsızlıklarını konu alan sadece bir çalışmaya ulaşılabilmektedir. Kadı (2000) çalışmasında, öğrenci devamsızlıklarını; okul, aile, kişisel sorunlar, arkadaş grubu ve çevresi, cinsiyet boyutları altında incelemiştir. Alanyazında öğrenci devamsızlıkları, istenmeyen davranışlar içerisinde ele alınmaktadır. Bu çalışmada, öğrenci devamsızlıklarını etkileyen nedenler; Kadı (2000), Külahoğlu (2001), Ataman (2001) ve Başar’ın (2001) çalışmalarından yararlanılarak, 6 boyutta ele alınmıştır. Bu boyutlar:

- Yöneticilerden kaynaklanan nedenler,
- Öğretmenlerden kaynaklanan nedenler,
- Aileden kaynaklanan nedenler,
- Çevreden kaynaklanan nedenler,
- Akademik kaygıdan kaynaklanan nedenler,
- Bireysel nedenlerdir.

Yöneticilerden kaynaklanan nedenler: Okul yöneticilerinin öğrenci üzerine doğrudan etkisi olmasa bile, dolaylı olarak etkisi bulunmaktadır (Balcı, 2002, s.128). Okulda örgüt iklimini oluşturan disiplin politikaları, sosyal ve sportif etkinlikleri örgütlenme, giriş-çıkış ve teneffüs saatlerinin

belirlenmesi gibi pek çok yönetim etkinlikleri öğrenci devamsızlıklarını etkileyen etmenleri oluşturabilir. Okul yönetiminin demokratik bir hoşgörü düzeyi tutturması, öğrenciyi sıkı koşullarla sınırlandırmak yerine, esnek bir düzen kurması, bu düzenin belirlenmesinde öğrenci görüşlerini alması, onların istek ve beklentilerini okul amaçlarına zarar vermeden gerçekleştirmelerine yardım etmesi, okul yönetimi kökenli devamsızlık nedenlerini azaltabilecek etkinlikler arasında sayılabilir (Başar, 2001, s.127).

Öğretmenlerden kaynaklanan nedenler: Öğretmenlerin sınıf içinde olumlu tutum ve davranışları öğrencilerin okula bağlılığı üzerinde olumlu etki yaparken; öğretmenin sınıf içindeki otoriter tavrı, öğrencilerle olan iletişiminin yetersizliği, öğrenciden yetenekleri üzerinde performans beklemesi gibi etmenler, devamsızlık gibi istenmeyen davranışlara neden olabilmektedir (Ataman, 2001, s.171).

Aileden kaynaklanan nedenler: Öğrencinin aile ortamı, onun davranışlarının temel kaynağıdır. Anne babanın çocuk yetiştirme tarzları, eğitim düzeyleri, boşanma gibi pek çok etken öğrenci davranışlarını etkilemektedir (Senemoğlu, 2001, s.19-22; Cüceloğlu, 2003, s.361-362; Sarıtaş, 2001, s.61). Ailenin çocuğun davranışlarını aşırı derecede kontrol etmeye çalışması ya da aşırı ilgisiz davranması öğrencilerin devamsızlık yapmalarına neden olabilmektedir.

Çevreden kaynaklanan nedenler: Öğrencinin çevresinde yer alan çeşitli arkadaş grupları, öğrenci davranışı üzerinde etkilidir. Öğrenciler, grup dinamiğinin etkisi ile bir grup içerisine girebilmek ya da grup içerisinde kalabilmek için de devamsızlık yapabilirler (Kağıtçıbaşı, 1998; Arkonaç, 2001; Güney, 2000). Bunun yanında, öğrencinin evinin okula uzak olması gibi fiziki nedenler de devamsızlık nedeni olabilir.

Akademik kaygıdan kaynaklanan nedenler: Öğrencilerin öğrenimleri süresince başarılı olmalarını sağlayan, akademik başarılarını olumlu şekilde etkileyen etmenlerden birisi, öğrencilerin sahip oldukları etkin ve verimli ders çalışma alışkanlıklarıdır (Vergili ve Atılğan, 1998, s.149). Öğrencilerin düzenli bir ders çalışma alışkanlıkları yoksa, sınavlarına çalışmak ya da ödev yapmak gibi nedenlerle devamsızlık yapabilmektedirler.

Bireysel nedenler: Öğrencilerin; okul dışında çalışmak zorunda olması, psikolojik rahatsızlıkları, yeterince güdülenmediği için okulu sevmemesi ve gelecek kaygısı gibi pek çok bireysel neden devamsızlık yapmasına neden olabilmektedir (Kadı, 2000, s.87-88).

Öğrencilerin devamsızlık yapmasında, yukarıda açıklanan nedenlerin dışında da çeşitli etmenler etkili olabilir. Öğrenci devamsızlıklarının nedenlerinin her durum ve koşul için genel geçerliliği olan katı sınırlamalarla belirlenmesi, yaşamın gerçekliği ile de örtüşmez. Bu yüzden araştırmada, öğrenci devamsızlık nedenlerini kategorize etmek değil, bu soruna dikkat çekerek çözüm önerileri geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Önem

Türkiye’de ortaöğretime yeni başlayan öğrenciler ile mezun olan öğrenciler arasında %30’luk bir fark bulunmaktadır (Dinçer, 2005). Bu fark, ortaöğretime yeni başlayan 100 öğrenciden 30’unun akademik başarısızlık ya da devamsızlık gibi nedenlerden dolayı sistem dışına çıktığını göstermektedir. Çoğunlukla kamu kaynaklarını kullanan okullarda, öğrenci devamsızlıklarını azaltıcı önlemler alınması; öğrencinin akademik performansının artırılmasının yanında, kamu kaynaklarının ekonomik kullanılması açısından da önem taşımaktadır. Bunun yanında araştırma desenlenirken alanyazın taranmış, Kadı’nın (2000), ilköğretim okullarına öğrencilerin devamsızlık nedenlerini belirlemeye dönük araştırmasının dışında herhangi bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Bu açıdan da araştırmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı; öğrenci devamsızlıkları ile akademik başarı arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Öğrencilerin
 - a- yöneticilerden,
 - b- öğretmenlerden,
 - c- aileden,
 - d- çevreden,
 - e- akademik kaygıdan,
 - f- bireysel nedenlerden kaynaklanan devamsızlık nedenleri hakkındaki görüşleri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin özürlü ve özürsüz devamsızlıkları ile akademik başarıları arasında ilişki bulunmakta mıdır?

YÖNTEM

Bu araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen varolan durumu varolduğu şekilde betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1994, s.77). Tarama modelindeki araştırmalar, bilginin anlaşılması ve artırılmasında kuramcılara ve uygulayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır (Balcı, 1997, s.77). Bu araştırmada, öğrencilerin devamsızlık nedenlerine

ilişkin görüşlerinin ve devamsızlık ile akademik performans arasındaki ilişkinin var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılacak olması bu yöntemin seçilmesinde etkili olmuştur.

Araştırmanın evrenini 2004–2005 öğretim yılında, Kütahya Atatürk Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi’nde öğrenimini sürdüren 308 öğrenci oluşturmaktadır. Evrene ulaşma gücünü olmadığı dikkate alınarak örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Araştırma verilerinin toplanmasında, anket ve yazılı doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Devamsızlık ile akademik başarı arasındaki ilişkinin belirlenmesi için gerekli olan veriler, öğrencilerin 2004–2005 öğretim yılı birinci dönem sonu devamsızlıkları (özürlü-özürsüz) ile dönem sonu ağırlıklı kredi ortalamaları okul kayıtlarından elde edilmiştir.

Veri toplamak için kullanılan anket, öğrenciler tarafından bilgisayar ortamında yanıtlanmıştır. Öğrenciler sınıflar halinde bilgisayar laboratuvarına alınarak anketi yanıtlamaları sağlanmıştır. Öğrencilerin araştırmaya katılımları, uygulamanın yapıldığı günlerde sınıfta olan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Araştırma evrenini oluşturan 308 öğrenciden 221’i (%71,7) anketi yanıtlamıştır. Yönergeye uygun olarak yanıtlanmayan 15 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Değerlendirme dışı bırakılan anketler çıkarıldıktan sonra, 206 anket (%66,8) değerlendirmeye alınmış ve üzerinde istatistiksel işlem yapılmıştır.

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan anket, gerekli alanyazın taraması yapıldıktan sonra araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracının kapsam ve anlaşılabilirliği bakımından uygunluğu için uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca anketin iç geçerliliği için Cronbach Alfa katsayısı (Alfa yöntemi) kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümleme sonucu, kullanılan ölçme aracı için alfa katsayısı $\alpha=0,90$ olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayısı 0,80 ile 1 arasında olması veri toplama aracının yüksek derecede güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir (Özdamar, 1997, s.500).

Veri toplama aracında; öğrencilerin devamsızlık nedenlerine ilişkin olarak; sırasıyla, yöneticilerden kaynaklanan nedenler (4 madde), öğretmenlerden kaynaklanan nedenler (3 madde), aileden kaynaklanan nedenler (3 madde), çevreden kaynaklanan nedenler (5 madde), akademik kaygıdan kaynaklanan nedenler (3 madde) ve bireysel nedenlerden kaynaklanan nedenler (3 madde) olmak üzere, 6 boyutta biri kontrol sorusu toplam 22 önerme yer almaktadır. Öğrencilerin devamsızlık nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek için beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Likert tipi ölçekte seçenekler; “her zaman”, “çoğu zaman”, “ara sıra”, “çok az” ve “hiçbir zaman” şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmaya katılanların anketteki sorulara içtenlikle yanıt verip vermediklerini kontrol edebilmek ve veri toplama aracının güvenilirliğini artırabilmek için ankete kontrol sorusu eklenmiştir. Biçim ve içerik olarak aynı şekilde düzenlenmiş bu sorulara farklı yanıt verilen anketler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece ölçme aracının güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin devamsızlık nedenlerine ilişkin görüşlerinin çözümlenmesinde frekans ve yüzde hesapları; öğrencilerin özürlü ve özürsüz devamsızlıkları ile akademik başarıları arasında ilişkinin çözümlenmesinde ise “Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi” istatistik tekniği kullanılmıştır. Çoklu Regresyon Analizi, bağımlı değişkenle ilişkili olan iki ya da daha çok bağımsız değişkene dayalı olarak, bağımlı değişkenin tahmin edilmesine yönelik bir analiz türüdür. Bu analiz, bağımsız değişkenlerle bağımlı değişken arasında ilişkinin yönüne ilişkin yorum yapma olanağı verir (Büyüköztürk, 2002, s.94)

Bulguların yorumlanmasına; ‘her zaman’, ‘çoğu zaman’ ve ‘ara sıra’ seçenekleri devamsızlık nedeni olarak değerlendirilmiştir. Bu araştırmada yapılan istatistiksel çözümlenmelerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Araştırma ile ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde “SPSS 10,0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde, araştırma sorununun çözümlenmesi amacı ile toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri yapılarak elde edilen bulgulara ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlarda, araştırmanın amacı ile ilgili soruların sırası izlenmiştir. Her bir amaca ilişkin istatistiksel tablo verildikten sonra aynı başlık altında maddelerin yorumları yapılmıştır.

Öğrencilerin Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşleri

Araştırmanın birinci alt amacı, öğrencilerin devamsızlık nedenleri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesini içermektedir. Bu amaçla frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır. Öğrencilerin devamsızlık nedenleri hakkındaki görüşleri; yöneticilerden, öğretmenlerden, aileden, çevreden, akademik kaygıdan ve bireysel nedenlerden kaynaklanan nedenler olmak üzere 6 boyutta ele alınmıştır.

Yöneticilerden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen “okul yönetimi” boyutu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplama aracında 4 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

Görüşler	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Önermeler										
1	44	21,4	92	44,7	37	18,0	3	1,5	30	14,6
2	10	4,9	14	6,8	57	27,7	28	13,6	97	47
3	13	6,3	12	5,8	58	28,2	24	11,7	99	48,1
4	19	9,2	25	12,1	29	14,1	23	11,2	110	53,4
Genel ort.	21,5	10,5	35,8	17,4	45,3	22,0	19,5	9,5	84,0	40,8

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin %84,1'i geç kaldığı zamanlarda okul yöneticilerinden çekinmesinin (önerme 1); %39,4'ü boş derslerinde ve öğle aralarında okulda yeterli sosyal etkinlik olmamasının (önerme 2); %40,3'ü giriş ve çıkış saatlerinin uygun olmamasının (önerme 3); %35,4'ü kılık-kıyafetinin uygun olmadığı zamanlarda (saç, sakal, kravat vb) okul yönetiminin tepkisinden çekinmesinin (önerme 4) devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedirler.

Bu bulgulara göre öğrencilerin yarısı, okul yönetiminin tavrını devamsızlık nedeni olarak görmektedir. Bu bulgu, Başar'ın (2001), okul yönetiminin demokratik bir tutum sergilememesinin istenmeyen davranışları artıracak görüşü ile örtüşmektedir.

Öğretmenlerden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen “öğretmen” boyutu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplama aracında 3 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

Görüşler	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Önermeler										
5	9	4,4	20	9,7	29	14,1	21	10,2	127	61,7
6	8	3,9	13	6,3	37	18,0	25	12,1	123	59,7
7	19	9,2	21	10,2	79	38,3	21	10,2	66	32,0
Genel ort.	12	5,8	18	8,7	48,3	23,5	22,3	10,8	105,3	51,1

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin %28,2'si ders öğretmenin aşırı disiplinli davranmasının (önerme 5), %28,2'si derslerin çok sıkıcı geçmesinin (önerme 6); %57,7'si başarısız olduğu derslere katılmak istememesinin (önerme 7), devamsızlık yapmasında arasıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Bu bulgulara göre, öğrencilerin yaklaşık beşte ikisi devamsızlık yapmasında öğretmenlerin etkisi olduğu görüşündedir. Bu bulgu Ataman'ın (2000), “öğretmenin sınıf içinde otoriter tavrı, öğrencilerle olan iletişiminin yetersizliği, öğrenciden yetenekleri üzerinde performans beklemesi gibi öğretmenlerin, devamsızlık gibi istenmeyen davranışlara neden olabileceği” görüşü ile örtüşmektedir.

Aileden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen “aile” boyutu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplama aracında 3 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Aileden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

<i>Görüşler</i>	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Önermeler</i>										
8	9	4,4	19	9,2	42	20,4	33	16,0	103	50,0
9	6	2,9	3	1,5	7	3,4	16	7,8	174	84,5
10	9	4,4	7	3,4	26	12,6	17	8,3	147	71,4
Genel ort.	8	3,9	9,7	4,7	25	12,1	22	10,7	141,3	68,6

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin %34’ü ailesinin dikkatini çekmek istemesinin (önerme 8), %7,8’i ailesinin okula gitmesi için aşırı baskı yapmasının (önerme 9); %20,4’ü ailesinin sabahları uyandırmamasının (önerme 10), devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Bu bulgulara göre, öğrencilerin yaklaşık beşte biri ailesinden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Bu bulgu, Kadı'nın (2000), “ailelerin çocuğu ile yakından ilgilenmemesinin ve sorunlarını paylaşmamasının” devamsızlığa neden olduğu sonucu ile örtüşmektedir.

Çevreden Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen “çevre” boyutu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplama aracında 5 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Çevreden Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

Görüşler	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Önermeler										
11	3	1,5	11	5,3	16	7,8	25	12,1	151	73,3
12	8	3,9	12	5,8	55	26,7	19	9,2	112	54,4
13	6	2,9	7	3,4	43	20,9	34	16,5	116	56,3
14	1	0,5	12	5,8	35	17,0	26	12,6	132	64,1
15	4	1,9	7	3,4	25	12,1	28	13,6	142	68,9
Genel ort.	4,4	2,1	9,8	4,7	34,8	16,9	26,4	12,8	130,6	63,4

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin %14,6'sı kız/erkek arkadaşıyla buluşmak istemesinin (önerme 11), %36,4'ü arkadaşları tarafından kabul edilmek istemesinin (önerme 12); %27,2'si devamsızlık yapan arkadaşlarının baskısının (önerme 13); %23,3'ü internet kafelere gitmek istemesinin (önerme 14); %17,4'ü evinin okula uzak olmasının (önerme 15), devamsızlık yapmasında arasıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Bu bulgulara göre, öğrencilerin yaklaşık dörtte biri çevreden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Bu bulgu Asch (1955; Akt. Arkonaç, 2001), Kağıtçıbaşı (1998), Arkonaç (2001) ve Güney'in (2001) "bireyin gruba uyma davranışı sergileyeceği" görüşleriyle örtüşmektedir.

Akademik Kaygıdan Kaynaklanan Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen 'akademik kaygı' boyutu hakkındaki görüşlerini belirlemek için veri toplama aracında 3 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Akademik Kaygıdan Kaynaklanan Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

Görüşler	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Önermeler										
17	7	3,4	15	7,3	54	26,2	32	15,5	98	47,6
18	8	3,9	10	4,9	47	22,8	28	13,6	113	54,9
19	14	6,8	7	3,4	25	12,1	27	13,1	133	64,6
Genel ort.	9,7	4,7	10,7	5,2	42	20,4	29	14,1	114,7	55,7

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin %36,9'u bir sonraki gün yapılacak sınava çalışmak istemesinin (önerme 17), %31,6'sı ödevlerini yapmamasının (önerme 18); %22,3'ü mevcut uygulamanın üniversiteye girişini kısıtladığını

düşünmesinin (önerme 19), devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir

Bu bulgulara göre, öğrencilerin beşte birinden daha fazlası akademik kaygıdan kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir.

Bireysel Nedenler

Öğrencilerin devamsızlık nedenlerini etkileyen “bireysel neden” boyutu hakkındaki görüşleri belirlemek için veri toplama aracında 3 soruya yer verilmiştir. Öğrencilerin bu önermelere verdikleri yanıtların dağılımı Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Bireysel Devamsızlık Nedenleri Hakkındaki Görüşler

<i>Görüşler</i>	her zaman		çoğu zaman		arasıra		çok az		hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
<i>Önermeler</i>										
20	17	8,3	16	7,8	28	13,6	30	14,6	115	55,8
21	4	1,9	2	1,0	13	6,3	18	8,7	169	82,0
22	8	3,9	9	4,4	7	3,4	28	13,6	154	74,8
Genel ort.	9,7	4,7	9	4,4	16	7,8	25,3	12,3	146	70,9

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin %29,7’si okulu sevmemesinin (önerme 20), %9,2’si okul dışında çalışmak zorunda olmasının (önerme 21); %11,7’si okulu bitirdiğine iş bulacağına inanmamasının (önerme 22), devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

Bu bulgulara göre, öğrencilerin dörtte biri kişisel nedenlerinin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Bu bulgu Kadı’nın (2000), “öğrenci bireysel nedenlerinin devamsızlık yapmasında etkin olduğu” sonucu ile örtüşmektedir.

Akademik Başarı ile Devamsızlık Arasındaki İlişki

Araştırmanın ikinci alt amacı, öğrencilerin akademik başarıları ile devamsızlıkları arasındaki ilişkinin belirlenmesini içermektedir. Bu amaçla çoklu regresyon analizinden yararlanılmıştır. Çoklu Regresyon analizinde, özürsüz ve özürsüz devamsızlıkların, akademik performans üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çoklu Regresyon analizi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Akademik Başarı ile Devamsızlık Arasındaki İlişkiye İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	r	β	t
Özürsüz Devamsızlık	-0,534	-0,549	-10,706*
Özürlü Devamsızlık	-0,137	0,046	0,905

$\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyine göre $t_{tablo\ değeri} = 1,645$ $R=0,536$ $R^2=0,287$

Tablo 7 incelendiğinde, özürsüz devamsızlık ile akademik başarı arasında negatif ve orta düzeyde; özürlü devamsızlık ile akademik başarı arasında negatif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, bağımsız değişkenlerin (özürlü ve özürsüz devamsızlık), akademik başarı üzerine görece önem sırası; özürsüz devamsızlık ve özürlü devamsızlıktır.

Regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde ise, sadece özürsüz devamsızlıklarla akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($t < t_{tablo}$).

Bu bulgulara göre, öğrencilerin akademik başarıları ile özürsüz devamsızlıkları arasında ters yönde bir ilişki olduğu söylenebilir. Bu bulgu, özürlü olarak devamsızlık yapan öğrencilerin devamsızlık yaptıkları zamanlardaki eksikliklerini tamamlama konusunda daha bilinçli oldukları şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğrencilerin yarısı, devamsızlık yapmasında okul yönetiminin etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, geç kaldığı zamanlarda okul yöneticilerinden çekinmesinin; boş derslerinde ve öğle aralarında okulda yeterli sosyal etkinlik olmamasının; giriş ve çıkış saatlerinin uygun olmamasının; kılık-kıyafetinin uygun olmadığı zamanlarda (saç, sakal, kravat vb) okul yönetiminden tepkisinden çekinmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.
- Öğrencilerin yaklaşık beşte ikisi devamsızlık yapmasında öğretmenlerin etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, ders öğretmenin aşırı disiplinli davranmasının; derslerin çok sıkıcı geçmesinin; başarısız

olduğu derslere katılmak istememesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.

- Öğrencilerin yaklaşık beşte biri ailesinden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, ailesinin dikkatinin çekmek istemesinin; ailesinin okula gitmesi için aşırı baskı yapmasının; ailesinin sabahları uyandırmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.
- Öğrencilerin yaklaşık dörtte biri çevreden kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, kız/erkek arkadaşıyla buluşmak istemesinin; arkadaşları tarafından kabul edilmek istemesinin; devamsızlık yapan arkadaşlarının baskısının; internet kafelere gitmek istemesinin; evinin okula uzak olmasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.
- Öğrencilerin beşte birinden daha fazlası akademik kaygıdan kaynaklanan nedenlerin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, bir sonraki gün yapılacak sınava çalışmak istemesinin; ödevlerini yapmamasının; mevcut uygulamanın üniversiteye girişini kısıtladığını düşünmesinin, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.
- Öğrencilerin dörtte biri kişisel nedenlerinin devamsızlık yapmasında etkisi olduğu görüşündedir. Öğrenciler, okulu sevmemesinin; okul dışında çalışmak zorunda olmasının; okulu bitirdiğine iş bulacağına inanmamasının, devamsızlık yapmasında ara sıra ya da daha üst düzeyde etkili olduğu görüşündedir.
- Öğrencilerin akademik başarıları ile özürsüz devamsızlıkları arasında ters yönde bir ilişki bulunmaktadır. Akademik başarı ile özürsüz devamsızlıkları arasında ise ilişki bulunmamaktadır.

Araştırma bulgularına dayalı olarak alınabilecek önlemlere ve bu konuda yapılmasının yararlı olacağı düşünülen araştırmalara ilişkin önerilere aşağıda yer verilmiştir:

- Öğrencilerin akademik başarılarının artırılması için, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından, öğrencilerin ve ailelerinin bilinçlendirilmesine dönük etkinlikler yapılabilir.

- Okulda bulunan öğrenci meclisi çalışmaları etkinleştirilerek, okul ve sınıf içi kuralların öğrencilerle birlikte oluşturulması sağlanabilir.
- Öğrencilerin boş zamanlarını okulda değerlendirebilmeleri için sosyal ve sportif etkinliklerin sayısı artırılabilir.
- Bilgisayar laboratuvarının uygun olduğu boş derslerde ve öğle aralarında öğrencilerin internetten yararlanmaları sağlanabilir.
- Öğrencilerin okulu benimsemeleri ve güçlü bir örgüt kültürü oluşmasına dönük etkinlikler yapılabilir.
- Benzer araştırmalar diğer okul türlerinde ve üniversitelerde de gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Arkonacı, S. (2001). *Sosyal Psikoloji*. 2. baskı, İstanbul Alfa yayınları.
- Asch, S. "Opinions and Social Pressure". *Scientific American*. 193: 31-5
- Ataman, A. (2001). "Sınıf İçinde Karşılaşılan Davranış Problemleri ve Bunlara Karşı Geliştirilen Önlemler". *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
- Balcı, A. (2002). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. 3. baskı, Ankara: PegemA Yayınları.
- (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma : Yöntem, Teknik ve İlkeler*. 2. Baskı. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Başar, H. (2001). *Sınıf Yönetimi*. 5. baskı. Ankara: PegemA Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (2003). *İnsan ve Davranışı*. 12. basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dinçer, A. (2005, Mayıs 8). *Eğitim Kademelerine İlişkin Web Verilerinin Analizi*. www.egitimsen.org.tr/bilgibelge/analiz (2005, Mayıs 12).
- Erden, M. (1996). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Geçtürk, Ö. (2001). *Meslek ve Anadolu Meslek Liselerinde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Güney, S. (2000). *Davranış Bilimleri*. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kadı, Z. (2000). *Adana İli Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). *Yeni İnsan ve İnsanlar. Sosyal Psikolojiye Giriş*. 10. Basım, İstanbul: Evrim Yayınları.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Külahoğlu, Ş. Ö. (2001). "Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Sosyal ve Psikolojik Faktörler". *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (Ed.: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
- Özdamar, K. (1997). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi-I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Yayınları 11.
- Santaş, M. (2001). "Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama" *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* (Ed. Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayınları.
- Senemoğlu, N. (2001). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Silah, M. (2003). "Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Çeşitli Nedenler Arasından Süreksiz Durumluk Kaygısının Yeri ve Önemi". *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 10: 102-115.
- Türmüklü, A., Y. Zoraloğlu ve Y. Gemici (2001). "İlköğretim Okullarında Okul Yönetimine Yansıyan Disiplin Sorunları". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetim Dergisi*. Ankara: Pegem Yayınları. 27: 417-441.
- Vergili, A. ve M. Atılğan (1998). "Üniversite Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları ile Akademik Başarılarının Karşılaştırılması (Gaziantep Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma)" *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Cilt I, 458-471.